

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egészévre	12 . . . . .
Vidékre Negyedévre	5 . . . . .
Egészévre	20 . . . . .

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.

ROSTA.

Dárius kincsét teszem föl egy fületlen pitykegomb ellen, hogy ki sem találja a kegyes olvasó, mi a legújabb esemény?

A legújabb esemény a budapesti filléres lapok tegnapi hira, hogy gróf Tisza István kilép a szabadelvű pártból.

A hír természetesen nem igaz. De jellemzi a rejtett szándékot, melynek lólába kikandikál alóla.

A cél ugyanis: minden áron megmenteni a szabadelvű pártot. Erre való lenne az a halálugrás is, melynek hősvé a hazug újságnir a kormányelnököt avatja.

Pedig minden mesterkedés fölösleges. A szabadelvűpárt menthetetlen. Esetleg be lehet balsamozni a hullát! de azért csak el kell temetni . . .

* * *

Csodálatos furcsa nemzet a magyar!

Buta ellenségeink mindig azt híresztelik róluink, hogy elnyomjuk a nemzetiségeket, kegyetlen zsarnokok vagyunk. Pedig bizony ebben a hazában a legkisebb fattyu néciónak is több joga van, több szabad, mint a néptipró magyarnak.

Ime a képviselőházban egy horvát követ horvát nyelven kezdett beszélni. Csak, azért, hogy el ne feledje a világ, hogy a horvátoknak a magyar országgyűlésen joguk van horvátul beszélni.

Ellenben a magyar királyi államvasut, vagy a magyar posta merészseljen csak Zagrebuban magyar felirást is alkalmazni, bezeg a körmünkre koppintanak dicső horvát testvéreink.

Hanem azért mi vagyunk a népelnymók, a vad zsarnokok, a vérszomjas esordák!

* * *

De bolond az eset, kacagjunk!

A szabadelvű párt értekezlete kimondta, a minisztertanács is kimondta, a miniszterelnök pedig elismerte, hogy a kisebbségi kormány fentartása alkotmányellenes.

És mégis azzal vannak tele a lapok, hogy a mostani kisebbségi kormányt új kisebbségi kormány fogja felváltani.

Vagyis a mi ellen az egész szabadelvű párt lelkiismerete is felzudul, azt a bünt másodszor is el akarják követni a szabadelvű párt hozzájárulásával.

Ha ez csakugyan bekövetkeznék: a nemzet tudni fogja, mi a kötelessége, hogy megvédje ősi alkotmányát a legvakmerőbb abszolutizmus orvtámadása ellen.

Nemzeti törekvések.

— május 11.

A Tisza-kormány korszakának áldása, hogy a nemzetiségek felbátorodtak, tömörültek s a mint különösen a feliratból látjuk, ugyan fontos szolgálatakat tesznek azoknak, a kik a nemzeti törekvéseknek ellenségei.

Hiába minden, be kell adniok a derekukat. Tapasztalni fogják, hogy a ki otromba kézzel a magyar állameszme gépezetének kerekéi közé nyul, az izzé-porrá fog morzsolódni.

A nemzetiségek szerepléséből is kiténik, mennyire igazat mondott Bánffy báró, a mikor multkori beszédében akként nyilatkozott, hogy csupán a nemzeti államoknak van jövőjük, a soknyelvű államok nem állhatnak fenn a jövő politikai fejlődésben.

Magyarország is csak akkor maradhat fenn, csak akkor lehet az uralkodóháznak és a trónnak támasza, ha nemzeti és magyar tud lenni, a mint azt már nem kisebb emberek, mint Genz és Bismarck is megmondották.

A bécsi politika azonban évszázadokon át következetesen mellőzte az uralkodóház és Ausztria érdekének ilyen felfogását s ellenkezőleg mindig a magyarság gyöngítésére törekedett.

Ezen törekvéseinek egyik módja és eredménye a határaink között lakó idegen ajku honpolgárok, a nemzetiségek erősödése és ellenséges magatartása volt, a melyet egyik oldalról a magyar közöny, másoldalról a bécsi politika növelt nagyra. Lám, a Wládok, Pöppok és cuik is olyan kintornák, a melyekbe Bécsben helyezik a nótás-hengereket.

Ma azonban már, mikor az egységes és a mikor mi éppen a hazai nemzetiségek fokozott mozgalmából és erő kifejtéséből ismerjük meg annak mérveit, hagyományos közönyünk és liberalizmusunk dacára is felédred bennünk legalább öntudatlan érzése annak, hogy nekünk is biztositanunk kell nemzeti fejlődésünket.

Ennek a szinte öntudatlan érzésnek volt megnyilatkozása az obstrukció előszakoskodása, majd ugyan ez az érzés vetette szőnyegre az önálló magyar hadsereg eszméjét s végül ez az érzés vitte győzelemre az ellenzék zászlaját a legutóbbi választásokon.

Ennek a hatalmas áramlatnak ellen állani nem csak hogy nem szabad, de nem is lehet. Látjuk, hogy a szabadelvűpárt, a mely erre merészen vállalkozik, ideig-óráig hátráltathatja a nemzeti törekvéseket, de jutalma — a mint Apponyi is mondta — egészben csak az enyészet lehet.

Hasznosabb feladat lenne ennél okserűen egyengetni a nemzeti fejlődés útját, elhárítani akadályait s azon munkálkodni, hogy azt a nemzeti érzést és törekvést, mely ma mindenbe megnyilatkozik nálunk, öntudatosá tegyék és hasznosan gyümölcsöztessék, nehogy még ezen a téren is a különböző felfogások széthuzást és pártoskodást szüljenek.

Mert nem a nagy pártharcokban rejtőznek a nemzeti fejlődés feltételei, hanem olyan komoly nemzeti és nemzetiségi politikában, melyet a kormánynak és társadalomnak egyaránt fel kellene karolnia s mely kiterjedne a közélet minden ágára s mely képes volna ott folytatni az egységes nemzeti állam kiépítését, a hol az Széll Kálmán bukása után abban maradt.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 11.

A képviselőház tegnapi ülésének nem volt valami fényes műsora, ezért — az esőre való tekintettel is — kevés honatya jelent meg a Házban.

A folyosón is történt valami: Gróf Zichy Jenőt több polgár kereste fel és megkérte, hogy vezesse Ojamához a budapesti polgárok küldöttségét, a mely diszkardot akar átnyújtani a vitéz japáni hadvezérnek. A gróf vonatkozik, mentegetőzik, mert — ugymond — június 14-én 22 japán vendége érkezik Biharba pedig ezeket igazi magyaros vendégszeretettel akarja fogadni. De a küldöttség elmondja, hogy az indulás csak július 3-án lesz a liverpooli kikötőből. Oyama tehát diszkardot kap Magyarországtól, mint annak idején Ozmán basa és néhány évvel ezelőtt . . . Piquard őrnagy.

Az ülésen még nem végeztek a felirati vitával. Pedig ez nagy kár. Apponyi után kinek lehet még mondani valója?

Ugy látszik, hogy a horvátoknak és a nemzetiségeknek vágták fel a nyelvüket

Glück Ede legnagyobb cipő aruházában óriási választék legjobb minőségű férfi, női és gyermek cipőkben, kalap, fehérnemű és divatcikkben mesés olcsóárak mellett Fiac- és Kossuth-utca sarkán, Kistemplommal szemben

Bécsben, vagy hol. Szólt Kovásevics István (horvát) és Suciú János. Az előbbinek gróf Apponyi Albert felett személyes ügyben.

Szóltak még Hencz Károly, Udvary Ferenc és Kauffmann Géza, mindannyian a a felirat mellett.

Részletes tudósításunk itt következik:

Rakovszky István elnök háromnegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Szakács Zoltán felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét, melyet minden észrevétel nélkül hitelesítenek.

Elnöki előterjesztés nincs, se az interpelláció, se az indítványkönyvben nincs bejegyzés.

Inkey József báró a II. bíráló bizottság tagja leteszi az esküt,

A felirati javaslatához.

Achim L. András következnek, de a fiatal szocialista honatya nincsen jelen.

Hencz Károly néppárti szóval fel.

A történetek után — ugymond — méltán várhatja az ország, hogy teljesüljön a nemzet akarata, anuál is inkább, mert a szabadelvűpárt mindig a parlamentárizmusra hivatkozott. A megoldást az gátolja, hogy a szabadelvűpárt 38 év óta a 67-es törvényekben lefektetett nemzeti jogokat nemcsak, hogy nem fejlesztette, de hátráltatta azokat. Nagy Ferencel és Dési Gézával polemizál. Nagy Ferenc hivatkozott a szabadelvűpártnak a nemzeti jogokért folytatott küzdelmére. Kivel és mikor folytatta a párt a küzdelmet? Talán a katonasággal? Egy hatalomnak létezését a nemzeti akarat felett sohasem ismeri el. A feliratot elfogadja.

Kovásevich István: A Házban tagadták a horvátoknak a horvát vezényszóhoz való jogát. Mindeneknek előtt szükségesnek látja, hogy a tavalyi beszédjére hivatkozzék, a melyben a horvát-magyar testvériséget hangsúlyozta. A mint tavaly a Magyarország és Horvátország közötti viszonyt ápolni akarta gazdasági és pénzügyi tekintetben, azt ma is hangoztatja. Hogy a horvátok a közös vámterület hívei, azt nem

tartja bűnnek, mert hiszen Magyarországon is sokan vannak ezen a nézeten. A hadsereg nyelvére a horvátok kétségtelen igazát bizonyítja. Hivatkozik e tekintetben Deákra és Andrássyra, a kik szerinte a kiegyezésben elismerték a horvátok jogait. — Szemére hányják a horvátoknak, hogy a német vezényszó ellen sohasem küzdöttek. Ez félreértés. Itt a Házban ezzel nem volt alkalmunk, a horvát országgyűlés pedig ezen ügyben nem illetékes. Ha a mostani többség felveszi programjába a horvát vezényszót, akkor a horvátok nagy lelkesedéssel fognak küzdeni a magyarvezényszóért. A horvátok már régebben küzdenek a horvát kommandóért. A horvátok őszintén óhajtják, hogy a magyar nemzet mielőtt kijusson ebből a lehetetlen helyzetből, hogy azután közös erőnek megkezdjék a pozitív alkotást. Ne ártassák magukat a magyarok azzal, hogy mindent egyszerre lehet elérni. Végül hangoztatja a horvát magyar testvériséget. A feliratot nem fogadja el.

Apponyi Albert gróf személyes kérdésben szólal fel. Ő tegnap nem mondta, hogy a horvátok lesben álló politikát folytatnak. De hangsúlyozta, hogy abban a nagy harcban, melyet a parlament két nagy tényezője az egyesült ellenzék és a szabadelvűpárt folytat, nem engedi magát mellécsatáttérekkel csábítani. (Helyeslés.) Az ő szavainak nem volt sértő éle a horvátok ellen. Kovácsovich hivatkozott az ő (Apponyi) magatartására a kilences bizottságban, ő ott is fentartotta a magyar nemzet feltétlen jogát a magyar vezényleti nyelvben. — Azóta megváltoztak a viszonyok s olyan helyzet állott elő, hogy minden nemzeti reform sürgősen követelendő. (Helyeslés.) Ő mindig feltétlenül ragaszkodott a magyar nemzet jogaihoz.

Udvary Ferenc azt bizonyítja, hogy az önálló vámterület behozatala esetén az önálló magyar bank haladéktalanul felállítható. Erre nézve biztos adatokat idéz. Bizonyítja, hogy a nemzeti bank felállítására minden előfeltétel meg van, s hogy az önálló vámterület esetén a mezőgazdaság kellő rekonpenzációkban részesülne, míg a mellett a magyar ipar nagy fellendülését, hogy a nem-

zetkárosító kivándorlás is bizonyára nagy mértékben csökkenne, sürgeti, hogy mielőbb új kormány jöjjön, a mely a január 26-ával injurált nemzeti politikát megvalósítsa. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után ismét nemzetiségi szónok: **Suciú** János beszél. Kijelenti, hogy a nemzetiségeknek nincsenek államellenestőrekvéseik. A feliratot nem fogadja el.

Kaufmann Géza kijelenti, hogy gróf Apponyi Albert nagy beszédének hatása alatt a szövetkezett ellenzék kötelékébe lép. (Helyeslés balról.)

Ezzel a vita véget ért. Holnap a vitát folytatják.

A nagy válság.

— május 11.

Ugy látszik, hogy Bécsben Magyarországot, mint fejőstehenet még annak is tekintik, hogy a legkülönbébb politikai kísérletezések állomásának is berendezhetik. A sok üres szószátyárkodásból valóság még nem lett ugyan, minden csak arra volt jó, hátha megpuhul a sok kemény ellenzéki nyakszirt. De hát az csak merev marad, akár csak a kétfejű sasos politika. A politikai mumusok után megint akadt valami gondolatuk. Ujnak éppen nem mondható. Régi és szerencsétlen, amelyre ismét visszatérek és a legkomolyabb formában akarják munkába venni, hogy úgy, a hogy kiesiszolva elküldjék Magyarországra. Ez a régi, de most ismét új gondolat a *hivatalnok minisztérium*, a mely arra volna jó, hogy az országot parlament nélkül is kormányozza,

A bécsi jelentések, amelyek részint beavatott forrásból, részint pedig politikusok találgatásaiból erednek, ezt a hivatalnok minisztériumot most már a legkomolyabbnak tartják. Oly annyira komoly a dolog, hogy igen rövid idő alatt meg is lesz. A Ház a felirati

Hulló levelek.

I.

A férfi, ha szerelmet áhit.
Azt hiszi, hogy félisten ő,
Akire boldog áhitattal
Hódolva néz a gyöngé nő.

S mikor szerelmes lesz a férfi,
Egyszerre oly vak és botor,
Akit a nőszeszélyek árja
Mint könnyű levelet sodor.

II.

Az örökéletet
Egy pillanat kifosztja;
A tiszta végtelent
A vágy silány részekre osztja.

Falánk ölébe rogy
A napvilág az éjnek —
S egy perc miatt örökre
Koldus lesz, béna lesz a lélek.

Rudnyánszky Gyula.

Jótekonycélú költészet.

A tüdővész egyik leggyakrabban ismétlődő átka Magyarország népének. Ennek elensúlyozására indult meg a *József főherceg szanatóriuma* létesítését irányzó mozgalom mely már azzal a szép sikerrel dicsekedhetik, hogy az Alföldön felállítandó, egyelőre száz szegény sorsu beteget befogadó gyógyintézet felépítését elkezdhetik. A cél elérésére

Emlékkönyv jelenik meg, a melybe közléltünk és irodalmunk számos kiválósága irt közleményt. A pártfogásra, dicséretre méltó vállalatból mutatjuk be a következő emléksorokat:

A legnagyobb boldogság abban rejlik, hogy szenvedő embertársaink kinjait csillapítsuk és nyomorát enyhítsük.

Augusta főhercegnő
90—VIII. 04.

Ütött óra! Itt az ideje, hogy minden honfitársát, testvérét szerető magyarok kezét fogva, váltakozva dolgozzon szenvedő testvéreinek megmentésén. Itt az ideje, hogy minden szív, melyben némi szeretet, némi irgalmasság, emberiség bűnök és ezen tetők, ezen irgalmasságtól, emberiségtől bujtatva a szent célért buzduljon. Itt az ideje, hogy minden erőnköt megfeszítve, áldozatot nem kimélve szánjunk százazrek könnyeit, enyhítsük százazrek kinjait, gyógyítsuk édes testvéreinket, őket a biztos halál markából kiragadva. Isten áldása bőven visszafizetendi minden a szent célra szánt áldozatainkat!
Budapest, 1904. VII. 15.

József Ágost főherceg.

A mit ezen legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek, mondja az Ur.
Vaszary Kólos.

Ne ítéljetez és nem ítéltetek: ne kárhoztassatok s nem kárhoztattatok: megbocsátatok, néktek is megbocsátatik; adjatok, néktek is adatik!

Kossuth Ferencz.

Nekem úgy látszik, hogy az emberi élet és egészség becsét mi magyarok még

nem eléggé méltatjuk. Pedig ha a jövőbe tekintünk arra több okunk volna, mint másoknak.

Darányi Ignác.

Szeretném minden orvos zsebüdjára, a címlapra ráírni:
Soha beteget vigasztaló szó nélkül el ne hagvj!

Gárdonyi Géza.

Európa akkor lesz boldog, ha a kaszárnyákat átalakítják Szanatóriummá, a tüdőtegek számára.

Rákosi Viktor.

Isten nevében.

Virágkora multán
Rózsa hervadoz.
Még álma sem volt tán
S kis lány — sorvadoz.

Éltél, Isten rendje
Rózsa, hogy lehullj;
De te, szüzi zsenge
Bimbé el ne mulj!

Isten rendjét sérti
A kora halál.
Szívünk meg nem érti
S vigaszt nem talál.

Mikor ellenében
Küzdelem merész:
Isten szent nevében
Nagy az emberész.

Kozma Andor.

vitát valószínűleg holnap, holnap után be fogja fejezni. A feliratot az elnökség a király elé terjeszti és a király — mint hirlik — nem sokáig várakoztatja majd a nemzetet. A királynak a feliratra vonatkozó válasza után a legsürgősebben kinevezi a hivatalnok miniszteriumot, a melynek élén állítólag Rosner Ervin báró, fiumei kormányzó fog állani, Rosner tegnap Bécsben volt. Meg is jelent a felségnél kihallgatáson. Azonban a kihallgatásáról a nyilvánosságra került hírek szerint Rosner kitüntetését volt megköszönni a királynál és nem a kabinetelnökség dolgában. A hivatalnok miniszteriumra nézve azt jelentik Bécsből, hogy ha most a király kinevezi, nem sokáig marad meg, mert csak arra szűkös, hogy Tisza és érdektársai eltávoztassanak. Az új kabinet rövid életű lesz s a míg kormányon marad, a király kellő körültekintés után a koalíció kebeléből nevez ki miniszteriumot. Ez váltja majd fel Rosnerét és olyan engedelményeket hoznak magukkal, a melyek a Bánffy Dezső báró által tett javaslatok keretében mozognak és az ezred nyelv, valamint a zászlókérdésre vonatkoznak.

Hogy gróf Tisza István alatt most már végképen megingott a talaj, az kétségtelen. Nem az Apponyi tegnapi beszéde tette tühletlenné a helyzetét, hanem az a miniszter tanács, amelyen tegnap igen kínos jelenetek voltak.

Különösen pedig Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter sürgette a visszavonulást és tegnap reggel a Ház miniszterelnöki szobájában külön tanácskozás volt gróf Tisza István és Hieronymi között, melynek során a kereskedelmi miniszter kereken megmondta, hogy ő nem hajlandó tovább az igát húzni és ha a kormány nem megy el — ő maga megy el, illetőleg külön fogja kérni a maga elbocsátását. Tisza megígérte, hogy siettetni fogja a kabinet felmentését és kérte Hieronymit, hogy külön lemondással ne bonyolítsa a helyzetet.

A rémesebbnél rémesebb hírek egyidejűleg szállingóznak. Az erőszakos uralom fekete szárnyának suhanását kívánja Bécs hallatni ebben az országban és ezért, ha Tiszát el is bocsátják, éppenséggel nem akarnak engedni. Azt akarják, hogy a koalíció tagadja meg elveit és folytassa a kormányzást parlamenti köpönyeg alatt ott, ahol Tisza elhagyta, vagy ha ezt nem teszi, hallgatagon alkotmányon kívül helyezik az országot és kormányozzák hivatalnokokkal, parlament nélkül. És ezt így viszik mindaddig, míg el tudnak tujonok nélkül lenni; csak azután döntenek, hogy átmennek-e a bevallott alkotmányosság terére, avagy engednek-e?

Ilyenek volnának a kilátások. Az országnak nem lesz kormánya, csak a királynak lesz és ez a kormány melynek mégis csak be kell mutatkoznia, már az első megjelenéskor megkapja a többségtől a bizalmatlansági szavazatot.

Késő éjjel arról értesülünk, hogy Budapestén eddig sehol se tudnak pozitív dolgot az ideiglenes új kabinetéről. — Arról, hogy Tiszán kívül, a régi kabinet tagjai megmaradnak szintén nincs értesülés. A legvalószínűbbnek tartják a király azon elhatározását, amelylyel esetleg a hivatalnok miniszteriumot fogja kinevezeni.

A magyar gazdák veszedelme.

— május 11

Németország kereskedői s ipari osztályában nagy a forrongás. Egy súlyos mérényletet követtek el az ottani fogyasztó közönség ellen. Megdrágították a mindennapi élelmiszerek árát, a húst, a kenyéret, a sörét, megdrágították még a takarmányfélét is. Több mint negyven millió németországi alattvaló fogja megéreznii e drágaság súlyát s természetes, hogy ezt az ottani felvilágosított közönség némán tűrni nem akarja. Egymást érik a tiltakozó népgyűlések, melyeken állást foglalnak a mesterségesen előidézett drágaság ellen s a szónokok kiméletlen szavakkal támadják azt a rendszert, amely lehetővé tette, hogy egy osztály és foglalkozási ág előnyére megdrágítsák a birodalom lakosságának élelmézését.

Ami pedig ezt a drágaságot odaát Németországban előidézi, az a legújabb keletű védvamos irányszat, mely diadalra is jutott a kereskedelmi szerződés keretében. Németország ugyanis most kötötte meg az összes európai államokkal a kereskedelmi szerződéseit s mielőtt ezek életbe lépnek, gyökeres változásokon megy keresztül a német birodalom felé irányított export. A kereskedelmi szerződések gyökeres újítása ugyanis abban áll, hogy rendkívül magas védvammal sújtja a legtöbb mezőgazdasági cikket, úgy, hogy azoknak bevitete sok tekintetben csaknem lehetlenné van téve. Azt a célt akarják ezzel a német intéző körök elérni, hogy Németország mezőgazdasága lehetőleg kizárólagosan fűdőzze a belföld szükségletét s a külföldi árak most a mezőgazdaságnak ne csinálhassanak konkurenciát. Ezáltal a német földbirtokosok és gazdák földjük terméséért jóval magasabb, 20—40 százalékkal jobb árakat érnek el. Ez az érem egyik oldala. A másik, a sokkal kirívóbb az, hogy az élelmi szerek ára a német földön 20—40 százalékkal fog felszökni. Ezért üdvözik a német gazdák örömmel az új kereskedelmi szerződéseket, viszont ezért lázong a szerződések ellen a lakosság túlnyomó többsége, amely nem agrikulturából él.

Igy akarja a Németországban uralkodó rendszer az ottani dzsentryt, a junkereket, földbirtokosokat és gazdákat támogatni, erősíteni, hogy a folyton növekvő szervezett proletariátus ellen sikerrel védekezhesek.

Ez mind igen szép dolog, de sajnos, ami a német gazdának üdvére válik, az csak részben lesz a magyar gazdára nézve. Magyarország Ausztria után Németországba szállította a legtöbb mezőgazdasági terményt, első sorban szarvasmarhát, árpát, birkát, gyümölcsöt s nyers bőrt. Németország felé irányított exportunk évente 200 millió koronát tett ki.

Hát ennek a kétszáz milliónk a nagyobbik felétől a jövő évtől kezdve vegyennek bucsut a magyar gazdák. A jövő év tavaszán lép életbe az új kereskedelmi szerződés s mi meg fogunk szünni Németországba szarvasmarhát, árpát és búzát stb. elfogadható feltételek mellett szállíthatni. Az árpa vámja például két koronáról négy koronára emeltetett az új kereskedelmi szerződésben. A szarvasmarháé pedig ötszörte nagyobb lesz, mint most. Nyilvánvaló tehát ezekből, hogy németországi exportunk teljesen tönkre lesz téve. Fenyveget a hat forintos buza réme, fenyeget, hogy mezőgazdasági fölöslegünk jelentékeny részét nem fogjuk tudni elhelyezni.

Ébredjete magyar gazdák és földbirtokosok! A veszedelem már itt van a nyakatokon! A szerződés már meg van kötve s a jövő esztendőben életbe is lép, ha addigra nem történik valami nevezetes esemény, amely a szerződés érvényességét halomra döntse.

Németország népe már szervezkedik a junkerek uralma s az élelmi szerek uzsora ellen. Szervezkedjenek a magyar gazdák érdekeiknek tönkre tétele ellen.

Egyház és iskola.

A debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága e hó 11-én d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: Folyó ügyek.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— május 11.

Értjük az új honatyák helyzetét. Benők reked az otthon eleve elképzelt sok szó. Szerepelni, tehát beszélni szeretnének. Pedig az egyesült ellenzéknek az lenne az érdeke, hogy a felirat mielőbb a király elé kerüljön. Hozzanak tehát áldozatot és ne szaporítsák, a mi Hamlet szerint sem egyéb, mint szó, szó és szó. Ne feledjék az alpsi hegymászók tapasztalatát, a kik tudjuk, hogy néha egy hangos szó is elég arra, hogy a hóomlás meginduljon és mindent maga alá temessen, a mit utjában talál. Az eddigi új szónokok különben sem bizonyultak nagyságoknak, legföljebb nagyságos-uraknak. — Volt olyan, a ki holmi céda viceekkel pályázott a halhatatlanságra. Fölösleges. Mert ki lesz reájuk kíváncsi, Kossuth, Bánffy, Károlyi Sándor és Apponyi után? Igaz ugyan, hogy a közmondás szerint beszélni ezüst, hallgatni arany, de tessék elhinni, hogy a képviselői fizetés aranyát és ezüstjét most úgy szolgálják meg igazán, hogyha — hallgatnak...

Rosner Ervin báró lenne az az ember, a ki még így is vállalkoznék a kormány alakításra. Szinte hihetetlen magyar embertől, jogtudóstól. Alighanem a Fiumében kitűzött horvát zászló keverte őt abba a gyanuba, hogy beállhat újabb Récsey Ádámnak. A máramaros-megyei uzsora türelmes elnézése is nagy reményeket kelthetett az összeférhetlenek, vicináliták és proviziósok bandájának keblében. Mégsem hisszük, hogy egy Rosner báró odaadná magát a próbamén szerepére. Hiu remény minden, itt csakis a szövetkezett ellenzékkel kerülhet ki olyan miniszterium, amelynek kinevezése ne lenne elférre is utilapura felírva!

Az egyetemi ifjak küldöttsége meghívta a királyt a Szemereféle céllövő versenyre. — Kosarat kaptak Bécsből. Nem esoda, mert az, hogy a magyar ifjuság bur ügyességgel kezelje a lövőfegyvert, az szinte — nemzeti követelmény!

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— május 11.

Gazdag-ember arany-ember szegény ember, komisz ember. Milyen keserű, milyen találó mondása ez Jókai Mórnak!

Egy kis példa — de kicsiségében is megvilágosító erejű példa jut eszünkbe.

A 80-as években fiatal színész próbált szerencsét a debreceni színpadon. Az „Egy szegény ifjú története”-ben kellett játszania a derék Odiot Maximot.

Igen hatásos darab, csak az a baj, hogy elegans ruha kellett hozzá, a mi színészünknek nem volt. Kölcson kellett kérnie egyetmást a barátaitól. Így kapott kölcson egy szép, vadonutaj kalapot is.

Hat eddig jól ment minden. A színész játszott és tetszett.

Következett a szikláról való leugrás erős jelenete. Leghatásosabb a darabban. Maxim felháborodik, amiért Margit azzal gyanúsítja, hogy ő készítette elő egyedülmaradásukat. Ezt a gyanút gavalér ember nem tűrheti. Színészünk úgy számította ki a hatást, hogy leugrása előtt — a nagyobb hatás kedvéért — földhöz csapja a kalapot...

A kalapot ám, csak hogy a nagy pillanatban eszébe jutott, hogy a kalap kölcsönzött jóság! Igaz, hogy csak pillanatig habozott, de ez is elég volt, mert a közönség is észrevette! A kalap tulajdonosát előntötte az epe: szerette volna odakiáltani, hogy: „vágd már földhöz azt a rosz tökfédőt!” Hijába, ez az egyetlen pillanat döntött, a nagy jelenet kacagásba veszett, a tehetséges vendégszereplő — megbukott.

Mert hijába — szegény-ember, — komisz-ember!

Miért is jutott eszükbe ez a különben jelentéktelen debreceni emlék?

A politika juttatja eszünkbe. Magyarország szegény és megalázott. Ha nem nyugózná le ennek tudata, hej, de másként folynék a válság is! Ugy vágná földhöz bizonyos vaskalapokat, hogy szerte málnának, mint valami porhanyó és csöpp — debreceni perec!

— **Ülések a városnál.** Debrecen sz. kir. városánál szombaton két ülés lesz. Az egyik délelőtt lesz, a mikor is az építési bizottság ül össze néhány elintézendő ügyben, a másik pedig délután, a mikor is a szervező bizottság fogja folytatni megkezdett tárgyalásait.

— **A rendőrség köréből.** Az I-ső ker. kapitányságnál történt változás miatt, arra az időre, míg a hivatalvesztésre nézve felsőbb hatóságunk nem intézkedhetik, a felügyelettel Dr. Tóth Mihály mezőrendőr kapitány bízott meg.

— **A vármegye közgyűlése.** Hajdúvármegye májusi közgyűlése e hó 16-án kezdődik. Evégből az állandó választmány e hó 15-én ülést tart, hogy a másnapi közgyűlés tárgysorozatát előkészítsék.

— **Beérkezett pályaművek.** A Zilahy Gyula színigazgató által kitűzött 1000 koronás pályadíjra a következő pályaművek érkeztek be Debrecen sz. kir. város polgármesteri hivatalához: 1. Csokonai, jelige: Mit ér örökös hirt nyerni Illiással? 2. Csokonai Lillája, jelige: Szerelmem — dicsőség. 3. Csokonai, jelige: Ott tisztul az arany, hol stb. 4. Lilla, jelige: Lilla. 5. Lilla, jelige: Kedv, remények, Lillák! 6. Az ifju Csokonai, jelige: Oh élet, oh szerelmem stb. 7. A költő alma, jelige: Irok a boldogabb maradvékak. 8. Csokonai Vitéz Mihály életéből, jelige: Oh hogy kódog a kebeled stb. 9. Csokonai Vitéz Mihály szerelme, jelige: Minden kezdet nehéz. 10. Csokonai Vitéz Mihály, jelige: Hittem szép szavadnak stb. 11. A szárnya szegett sas, jelige: Hevenyszett dolgozat, nem mesteri mű. 12. Csokonai és Lilla, jelige: A szerelmem mindent pótol. 13. Csokonai, jelige: In hoc signo vinces.

— **A debreceni vadász-társulat** e hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor, a város-háza könyvtárszobájában rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: Alapszabályok módosítása.

— **A kerületi tanári-kör** e hó 13-án szombaton délután, a kollégium kis tanácstermében gyűlést tart. A gyűlés tárgya: Sáfrány Lajos felolvasása „A bölcsélet tanítása a középkorban” címen.

— **P. Nagy Zoltán hangversenye.** Tegnap hírnök kiegészítésül közöljük, hogy a mutatkozó széleskörű érdeklődésre való tekintettel P. Nagy Zoltán növendékei nem a kereskedelmi akadémia, hanem a Bika

szálloda disztermében fognak hangversenyezni, melyre a művésztanár ez uton is meghívja a nagyközönséget. Belépti díj nincs. A műsor a következő:

1. Grieg: Elegia op. 38. Kolbenhayer Margit, 2. Schubert: Impromptu op. 142. No. 4. Harsányi Jolán, 3. Raft: La Fileuse op. 157. No. 2. Irinyi Ilike, 4. Saint-Saens: Mandolinata S. Szabó Emma, 5. Mendelssohn: Fantasia a-dur op. 16. Szántó Mariska, 6. Chopin: Polonaise gis-moll Boros Anna, 7. Chován: Magyar hangulatképek Popper Irma, 8. Haydn: Andante con variationi Tatay Zoltán, 9. Rubinstein: Valse-caprice es dur Abraham Alice, 10. Beethoven: Aurora sonata op. 53. Allegro con brio Maier Pálma.

— **Debrecen közgyűlése.** A város-házán napok óta nagyban folyik az e hó végén megtartandó rendes közgyűlés anyagának összeállítása. A város vezetői s az egyes tanácsnokok szorgalmasan dolgoznak hivatalukban. A májusi rendes közgyűlésnek előreláthatólag nem lesznek nagyobb hullámokat felverő pontjai. Olyan folyó ügyek kerülnek majd tárgyalás alá, — amelyek bár jelentéktelenek, mindamellett közgyűlési tárgyalást is igényelnek.

— **Üröm az örömben.** Hannoverai lapok közlik, hogy a cumberlandi hercegi család gmundeni udvarából senki se fog résztvenni a német trónörökös esküvőjén, noha a cumberlandi hercegi család szoros sógorságban van Ceclia hercegnővel. Hiába, a legmagasabb körök családi élete sem ment a többi halandónak kijutó kedvetlenségektől!

— **Országos eső.** Esik az eső... Jóleső örömmel szemléli az ország népe, hogy a menybéli válság ilyen szerencsés megoldáshoz jutott: Az ország minden részéből esőzések híre érkezik, tehát országos eső ez a mostani. Ha már a jó Isten is azon van, hogy bajaink esökkenjenek, majd csak kibírjuk valahogy a bennünket fenyegető veszedelmeket. Országos bajok ellen ilyen kárikulás időben bizony csak országos eső segíthet!

— **Filharmonikus hangverseny?** Ezen cím alatt a D. U. hétfői száma rövid cikket hozott, mely tudtul adta a tudnivalóknak, hogy a debreceni philharmonikusok a f. hó 13-ára kitűzött hangversenyük műsorára Beethoven IX. symphoniáját is felvették, de a vonatkozó próbák a tagok részvétele miatt elmaradtak. A zenede igazgatóságának kívánására készséggel nyitunk teret az értesítés tévedésének dementálására. Eltekintve a cikk címzésétől, tévedés (mert feltesszük, hogy csak tévedés) a IX. symphonia felemelése. Azt mindenki tudja, hogy ez a mű a zeneirodalom colossusa, — méreteiben és páratlan zenei értékében oly magas igényeket támasztó, melyekkel vidéki hangversenyek meg nem küzdhetnek. — A zenede igazgatósága eddig sohasem foglalkozott ezen tulhatalmas mű előadásának tervével s ha foglalkozott volna, úgy szándékának méltóbb keretet választandott volna ama kegyeletsértő öt rövid sornái. Zenedénk megkísérli ugyan a lehetlent és örömmünk szolgál annak elfogulatlan beismerése, hogy eredményesen, midőn a mult évi s az idei sason hangversenyeinek jóízű közönségét banálitástól ment műsorral elégti ki, — de a IX. symphonia előadására még sem vállalkozhatnék, mert ehhez az aranyakkal honorált soló művészeket kivül legalább 120 közreműködővel kellene rendelkeznie, ami ismét aránylagos számú hallgatóságot, főként pedig tájékozottabb recenziót feltételezne. — Megnyugtatóan jelenthetjük, hogy a hangverseny műsor-számai, melyek a nagyközönség jogosan fokozódó követeléséhez illeszkednek, az előadók egyéniségében teljes biztosítékot találnak és miben sem sértik a zenede vezetése alatt rendezett estélyek színvonalát.

— **A szabók és az ő adósaik.** A nagyváradai szabómesterek élénk mozgalmat indítottak érdekeiknek erős szervezetben való megvédésére. Ennek az akciónak az első eredménye egy határozat, amely igen közelről érdeklí azokat az urakat, akik abban a szent hitben élnek, hogy ruha teszi az embert. Ezeknek az uraknak a nagyváradai szabók kissé megnehezítették a divatos gavaléros ruházkodást. A derék mesterek ugyanis ezuttal nemesak ruhát, de korlátot is szabnak, még pedig a hitelezés tekintetében és mostantól fogva a részlet üzletet, amelyen a modern ruházkodás alapul, erősen megszorítják. Ezután husz koronás részleten alul öltözéket nem készítenek s a rátákat úgy osztják be, hogy a megrendelt ruha értéke három, esetleg hat hónap alatt törlesztessék, az elmulasztott részlet után pedig kamatot számítanak. Ezt az elhatározásukat nem sokára hivatalos formában is közlik a közönséggel.

— **Értesítés.** A debreceni tisztviselők önszegélyző egyesületének igazgatósága Dr. Borbély Imre egyetemes orvostudort az egyesület fogorvosává egyhangulag megválasztotta; miről t. tagtársainkat tisztelettel értesitem. Debrecen 1905. Május hó. Oláh Károly, egyesületi igazgató.

— **Hirtelen halál.** Balog Imre 48 éves debreceni napszámos tegnap a Vendég-utcán haladt a lakása felé. Hirtelen összeesett az utcán és meghalt. Holttestét felboncolják, hogy a halál okát megállapítsák.

— **Szarkák irtása.** A városi tanács vadásztársulatának kérelmére 500 koronát adományozott ki a mezőrendőrkapitányságnak, a város határában szarkáirtást eszközöltessen. Tanyákon, kertekben a szarka igen kártékony, rosszabb bármilyen ragadozó madárnál, esirket és kisebb állatokat pusztít el. Kiirtása tehát kivánatos sőt szükséges. Itt közöljük az irtásra vonatkozó hatósági hirdetményt is:

A város tanácsa a vadász-társulattal egyetértőleg elhatározta, hogy a szarkák eredményes irtása céljából minden szarkatőjésért, mely az erdőszégen és mezőszégen szedetik, 2 fillér: minden az erdőszégen és a mezőszégen elpusztított nagy szarkának párban beadott lábairt 10 fillér jutalmat fizet. Az összes erdőörök és mezőörök utasítva vannak, hogy hozzájuk bármikor beszolgáltattott tojások vagy lábairt járó díjat azonnal kifizessék. A vadász-társulat vadőrei pedig minden hétfőn és szombaton tanyáról-tanyára járva a tojásokat és lábairt átveszik és azonnal kifizetik. Keményre főzve a tojások szállíthatók lesznek. A mezőrendőrségnél is adhatók be tojások és lábairt.

— **Anyakönyvi hírek.** A debreceni állami anyakönyvvezető hivatalnál e hó 7-től kezdve a mai nap folyamáig 26 születést jelentettek be; ezek közül 13 a fiu és 13 a leánygyermek. Az állami anyakönyvi hivatalnál e hó 7-től a mai napig a következő házasságokat kötötték meg: Kovács János — Tribicsék Róza, Bálint József — Horváth Juliánna, Szabó István — Geresi Eszter, Debreceni József — Orosz Margit, Barai Zsigmond — Magyar Emma.

— **Tolvaj felsőházi tag.** Slatteryt, az ausztráliai felsőházi tagját s Uj-Dél-Walesnek több ízben igazságügyminiszterét lopás miatt negyed féleves börtönre ítélték. Slattery ugyanis jogi tanácsadója volt Scanlan asszonynak, a kinek szintén része van a Tyson-féle milliomos örökségben. Slattery az asszony számára befolyt összegeket saját céljaira fordította és lóverseny veszteségeit fedezte vele. Ezen lopása előtt Slattery méltóságos ur a Tyson-ügyben ügyvédje volt titokban mindkét félnek. Azután ügynök

lett, de sportszenvédélye miatt mind nagyobb anyagi zavarok közé jutott. Slattery valamikor pápai rendjelet is kapott, de épp egyházi részről rég keresztülláttak a szitáján s az egyházi körök teljesen elejtették.

— **Rejtélyes eset.** A rendőrséget öt nap óta egy bonyodalmas bünper foglalkoztatja. E hó 5-én történt, hogy Balog Erzsébet cselédeleány a Gólya utcán kezénél vezetett egy kis siketnéma gyermeket, a leány az utcán beszélgetni kezdett egy ismerősével és észre vette, hogy az utca tulsó oldalán egy jól megtermett férfit vezetett egy cseléd. Mikor a beszélgetést abbahagyta folytatni kezdte az utját, de hirtelen lövés zaját hallotta s a következő pillanatban az arcába furódott egy golyó. A leány összeesett az utcán. A feljelentés folytán a rendőrség megindította a vizsgálatot s azt hiszi, hogy a merénylő az a férfi lehet, a kit a tulsó oldalon vezetett egy másik cseléd. Az ismeretlen nyomozzák.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujfalussy-ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiakasztásban.

x **Ne tessék csodálkozni,** hogy mindenki mellőzi a kész ruhák vételét, mert ma a legelegánsabb öltönyök a legjobb angol és hazai szövetekből 15–20 frtért rendelkezhetők az Angol Szabónál Kossuth utca 8. sz. a. A dus szövetraktár megtekintése ajánlatos a nagyérdemű közönség figyelmébe. A legizlésebb kiviteiről gondoskodik Rosenberg József uriszabó. Próbarendelés által mindenki meggyőződhetik.

x Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarvu gyógyszertár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Ravasz esetek.

A jövő embere.

— Párbeszéd a kávéházban. —

A: (ur a kerek asztalnál ül és elolvasta a Pester Lloydot; aztán a Független Magyarországot. Miközben olvas folyton sziszeg és egy egész C betű sorozatot bocsájt ki a fogai közül.)

B: (leül az asztalhoz és kezét szorít C vel a ki nagyon mélabus) Hogy van fiatal ember?

C: Ugyan kérem, miért nem alkalmazkodik ön az angolokhoz. Azok senkitől se kérdik, hogy hogy van.

B: No, no de hát csak megmondhatja?

C: Mit tartozik az önre?

B: Hát mi baja? Miért nem örül maga is?

C: Ugyan mi az istennyilának?

B: Halljanak oda, egy ember, a ki nem örül, hogy esik az eső. Tudja maga mit mondott most.

C: Tudom, sőt azt is hozzá teszem, hogy az eső egész felesleges intézmény. Tönkre teszi a szép májust.

B: Hallja ne beszéljen ilyen zöldséget.

C: De bizony beszélek, a mikor ilyen ronda időben sárba vész a május költészet.

B: Maga egy barom. Kinek kell ma költészet. Ma krumpli kell, meg kalarábé.

C: Hallja maga állat, nekem mondta ezt? Tudja maga mi fán terem a csattogány és fülemile dala, tudja maga mi az erdőzugás. No hát ezt mind megsemmisít ez a pocsek idő.

B: En ezt nem is akarom tudni, csak azt, hogy egy zsák krumpli mikor kerül egy hatosba, azt igen. Az erdő zugásból nem lehet megélni, se a csattogány dalából.

A: (leteszi a lapot és sziszeg.) Ceeeee!... De hát mi a fene leli magukat. Már olvasni se lehet. Mit lármáznak úgy? Inkább olvassák el az ujságot, hogy mit mondott Apponyi!

B: No, hát mit mondott?

A: Hát nem olvasta?

B: Persze hogy nem.

A: Azt mondta, hogy se Tisza Pistának se a szabadelvű pártnak nincs jövője.

B: Hát kinek van?

A: Mit kérdez ilyesmit ölem, hát mi vagyok én egy polihisztor, vagy egy Cumberland.

B: Jó, jó, de mégis mi a véleménye? Hogy lesz, mint lesz?

A: Éa azt hiszem semmi se lesz. Ez a Tisza egy nagyon ravasz ember. Neki van egy jó barátja, a Khuen és ez a két ember tönkre tesz mindent.

B: Hogy hogy tönkre tesz? Hiszen el akar menni.

A: Dehogy akar. Ha ő el akarna menni, akkor már rég itt se volna.

C: Mit beszél itt maga össze-vissza, hiszen már megvagy a jövő embere.

A: Ugy éljen Kunhegyi, minthogy már megvan.

C: No de itt van. Izé... no...

A: Mizé? Ki az a Mizé?...

C: A drabant kapitány.

A: Fehérváryt gondolja? Ugyan hogy lehet valaki ilyen ló, akit így vá lehet tenni. Mért nem mondja, hogy Oyama lesz a miniszterelnök.

B: Higyje el azt szivesebben látnák, mint az egész bécsi bandát.

C: Várjon, még van egy jövő ember. A Rosner báró...

B: Mboh, kinek kell az a zsidó?...

A: Mit, Rosner egy zsidó?

B: Hát ezt nem tudták? Az apjának volt Máramaroszigeten egy vendégleje az „Egyszerűsített közigazgatáshoz“.

C: Nagyszerű! Ezt én se tudtam. Hát hogy lett ebből a fiuból ilyen nagy ur?

B: Nem egyszerre. Se nem kétszerre. Először lett főispán, aztán kormányzó és most, ha a zsidók is úgy akarják, lesz miniszterelnök.

C: Hát ki ne akarná?

C: Ojjé, vannak sokan. Például a szövetségi ellenzék, a Rigó, a Rakehovszky, a Visontay, a Rosenberg Gyula.

A: Csín-bum, az még nem volna baj. Csak akarná valaki más?

B: Nos?

A: A király.

B: Hiszen, ha a király akarná, akkor most nem volna szükség Rosnerre?

És így tovább.

—assa—

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: május 11. János vitéz.

Péntek: május 12. Titok. (Ujházy Ede vendég.)

Szombat: május 13. Tavasz.

Vasárnap: május 14. délután: Ingyenélők.

Vasárnap, este: János vitéz.

Hétfőn: május 15. Casanova.

* **A dancigi hercegnő.** Caryl víg dalművét mutatták ma be színházunkban. — Meséje a Sardou híres darabjából ösmert Szán Zsén asszony, Lefévre tábornok temperamentumos hitvesének történetéből készült. A mese elég ötletes, ám nem felelteti a francia szindarab sokkal élénkebb világát. A zene kellemes, dallamos, de ennél is ösmerrünk már szebbet és jobbat. Magán az előadáson meglátszott, hogy a darabot hamarosan tanulták be s hogy továbbá a társaság utrakészen áll.

* **A sziniévad meghosszabítása.** A ki azt hitte, hogy tegnap este utoljára gördült le a debreceni színház kárpitja, az tévedett egy kissé, mert a színházból ma is és a következő napokon a rendes időben világosság fog kiáradni. Szóval a sziniévadot meghosszabította az igazgató. A meghosszabítás igen valószínűleg nem szól tovább e hó 15-dikénél. Hogy még 15 ig előadásokhoz lesz szerencséje a debreceni közönségnek, annak egy oka van. És pedig az, hogy Makó a színházi zenekar miatt nem vonulhat be Nyíregyházára. Végül megemlíthetjük, hogy a jelentés szerint az e hó 15 ig tartó évad előadásai bérletszünetben lesznek.

* **Uj színház a vidéken.** Bajáról jelentik, hogy a tegnap tartott törvényhatósági közgyűlés elhatározta, hogy Baján színházat épít a Bárány-szálló telkére. — Elhatározta továbbá a közgyűlés a tűzoltói intézmény fejlesztését és a közkórházi orvosok fizetésének 30 százalékkal való felemelését.

TAVIRATOK.

Az eszéki sztrájk.

Esék, május 10. A tegnap kitört sztrájk ma oly veszedelmes zavargássá fajult, hogy a hatóság az ostromállapotot volt kénytelen kihirdetni. A sztrájkolók folyton tüntettek. Délután egy Guluzics nevű fodrász kövekkel dobálta a rendőrséget, mely a fodrászt lelőtte. A vér roppant irgalmat keltett. A tüntetőket a katonaság őrzi. A gyalogságot tűzörséggel erősítették meg. Hír szerint a munkásvezérek felfogják szólítani a sztrájkolókat, hogy holnap lépjenek munkába.

A japán—orosz háboru.

London, május 10. Pétervárról ideérkezett jelentés szerint Linevics tábornok betörni készül Koreába. Linevics ezt a hadi eselt azért akarja alkalmazni, hogy a japánok elnyomulását a Wladivosztknál feltartóztassa.

A földrengés pusztítása.

Bombay, május 10. Banderabasz várost ápril 26-án heves földrengés pusztította. A város mögött mintegy 200 yardra lévő Engado hegy összedőlt és 10 embert maga alá temetett. A városban több torony és épület dőlt be. Délután öt földlökést észleltek. A lakosság kunyhókban lakik a városon kívül, mert a katasztrófa óta nap-nap után fordulnak elő földlökések. A Banderabasztól nyugatra lévő Szan Tom is szenvedett a földrengéstől.

Balkáni zavarok.

Konstantinápoly, május 10. A külföldi lapok jelentései, köztük egy bécsi lapnak 6-iki távirata a jemeni helyzetet illetőleg tulzoltak. A helyzet komoly, de nem oly veszedelmes, mint a hogy jellemzik, amit az a körülmény is igazol, hogy 34 zászlóalj jelentett mozgósításán kívül egyéb csapatküldés elrendelve nincs. Abedin basa váli és a dardanellai hajóhad parancsnokát idehivatták, hogy résztvegyenek a jemeni helyzetet illető tanácskozásban.

Budapesti gabonatózsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 9.

Buzakinálai kielégítő, vételkedv mérsékelt. Lanyha irányzat mellett 20,000 mm. került forgalomba, 40 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonafajták közül tengeri 10, rozs 15, zab 10 fillérrel olcsóbb. Idő: erős.

Buza áprilisra	18.30—32.
„ májusra	15.96—98.
Nem jegyeztetett.	
Rosz áprilisra	13.70—72.
Zab októberre	13.82—84.
Tengeri áprilisra	11.82—84.
„ májusra	14.72—74.
„ júliusra	14.28—30.
„ októberre	23.80—24.00.

Törvénykezés.

§ **Elégtétel az esküdtek előtt.** A Népszava című szociáldemokrata lap az elmúlt év március havában egy hírben azt állította az Ujság című lapról, hogy sorra járja a kapitalistákat és megszarolja. Nevezetesen olyat tett volna a Hatvani Deutsch féle cukorgyárral, a Salgótarjáni köszénbánya r. társasággal is Gajári Ödön, mint a megrágalmazott lapszerkesztője és a kiadó-társaság igazgatója vádat indított a szocialista lap ellen. A felelősséget Kiss Sándor lakatossegéd, mint a cikk szerzője vállalta el. Ez ügyben ma volt az esküdtszéki főtárgyalás Zsitvay Leo elnöklete alatt. A tárgyalás előtt azonban a vádlott kijelentette, hogy a cikket politikai indulatból írta s a benne foglalt állítások valótlanosságáról utólag meggyőződött. Mivel pedig a tisztességes és becsületes munkát pártállásánál fogva is becsüli, elégtételül bocsánatot kera jelenlevő magánvádlótól. — Az utóbbi nevében dr. Kenedi Géza kijelentette, hogy mivel nem üldözés, hanem elégtétel miatt s a tisztességes munka védelmében indították a vádat az adott elégtételt Gajári nevében elfogadják és a vádat visszavonja. A vádlott védőjének dr. Bródy Ernőnek kérelmére ezután a bíróság a további eljárást megszüntette ezen sajtópörben.

**A Dr. BORSOS-FÉLE
HAJSZESZ**

teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készülő hajerősítő, mely kiváló eredménnyel használható úgy a hajhullás vagy a hajvégek megtörése és széthasadozása, mint a fej elkorpasodása vagy a haj molyosodása ellen.

A haj növényét előmozdítja. Legjobb óvszer a hajbetegségek ellen. Sem a fejbőrt, sem az ágy neműt nem piszkolja. — Hatása biztos!

Egy üveg dr. Borsos-féle HAJSZESZ ára 1 korona. — Kettős (nagy) üveg 2 korona.

Készítő hely:

MIHALOVITS J. gyógyszerháza Debrecen.A legjobb arc-
széplítő szer a**SERAIL-ARCZENŐCS,**

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!Serail-szappan.
Epe-szappan.

Kiváló toillet szappanok a kenőcs használatahoz

Serail-creme. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és erózió

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerházában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerházában.

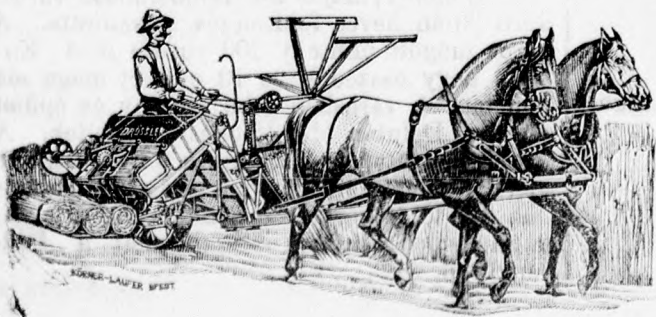
Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.Egy kis tégely
ára 70 fillér.**S T O O S Z**
Elsőrangú Klimatikus gyógyhely,
hidegvíz-gyógyfürdő
(Abauj-tornamégye).

fekszik 650 méterre a tenger színe fölött, fenyvesek között, a szélnek ellen teljesen védett völgyben Klimája enyhe, levegője tökéletesen pormentes, sétányai gondozottak, ivóvíze páratlan és tavaszi meg őszi időjárása kellemes. Az észszerű **hidegvíz gyógy mód, villamosítás, massape és tejjógyógy mód Czifrusz Dezzó dr. királyi tanácsos** (ki télen San-Remóban gyakorló orvos) felügyelete alatt alkalmaztatnak.

A szobaárak igen mérsékelték. Az ellátás kitünő és olcsó **Az elő és utóidény** alatt jelentékeny árleengedés.

Fürdővad május 15-től szeptember 30. — Posta-távirata helyben. Vasúti állomás **MECENZÉT.** — Kimerítő prospektust kívánatra küld.

a fürdőigazgatóság.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest, VI, Váci-körút 59. — SZÁLLIT: Magánjárákat, Locomobilokat, teljes Gőzcséplőkészleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee” Fűkaszalógépeket, Arató és Kéveketőgépeket, legújabb szerkezetű „Rákóczy Drill” vetőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen olgásoksz.

Hajdúvármegye és Debrecen szab. kir. város Főispánja.

382—1905.

Pályázati hirdetés.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál évi 1800 korona fizetés és 400 korona lakpénzből álló javadalmazással ellátott fogalmazói állás üresedett meg.

Ezek az állások az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen választás útján fognak betölteni.

Azok, kik pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi május hó 20-ik napjának délután 5 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vételü nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresendő állásokra is pályázat nyitattik.

Debrecen, 1905 május 4.

Domahidy Elemér
főispán.

Sérvben szenvedők!

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelottával, a legtökéletesebb a maga nemében! Nem szuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fekvése által felülmul minden más gyártmányt. **Árak:** Egyoldalu 12 korona. Kétoldalu 24 korona

Ujdonság! Cs. és kir. szab. Keleti-féle **Gummi-sérvkötő** szarvasbőr védővel és biztonsági övvel! Különösen gyenge és nyomást nem tűrhető egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, **éjjeli használatra melegen** Ara! Egyoldalu 10 korona. Kétoldalu 20 kor.

Sérvkötők:

valódi angol acél rugóval, egyszerű, de igen szolid és tartós kivitelben!
Árak: egyoldalu: 6, 8 10 kor. kétoldalu: 12, 16, 20 korona
Haskötők, köldökkötők havibajkötők, heretartók, (suspensorium.) **Gummi-görccsérharisnyák** stb. nagy választékban. Kérjen ingyen és bérmentve — 1000-nél több ábrákkal ellátott — nagy képes árjegyzeket.
KELETI J. Orvosi műszergyáros BUDAPEST, IV. ker. Koronaherceg-utca 17 szám.
a főtiszte lendő szervita rend zárda palotájában Gyár Központi városház Alapítotott 1878

Keil-lakk

legkitűnőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára.
Keil-féle „Glasur“ fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 20kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.

Szent-László (Püspök) gyógyfürdő

■ Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérő kezelése alatt. ■

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin 3/4 órai távolban. Május augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváradal. A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai híré 41° C. meleg természetes hévíz javalva van: az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült s különösen savas ízületi loboknál, esontörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ichiasnál) különböző bőrbajoknál végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorabntalmak, májbajok, vesekövek eseteiben. Allandó fürdőorvos Dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fillér és 6 kor. között változik. Gyógyterem (Cursalon) hírlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Teraszok: szép kilátással. Étterem, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükörfürdő és 3 kádfürdőn kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű kütinó zenekar. — Telefon összeköttetés Nagyváradal. — Villanyvilágítás. A legjobb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérő saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

ARON MIKSA

Dréher Antal kőbányai serfőzdéjének vezérképviselése Debrecen és vidékére.

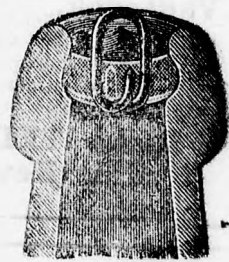
Van szerencsém tisztelt vevőimmel és a fogyasztó közönséggel tudatni, hogy söröspalackjaim teljesen légmentes elzárásra sikerül a „The General Bottle Seal Syndicat Limited“ Londoni cég szabadalmát a helybeli piac részére kizárólagos használattal megnyernem.

A „Seal“ (pecsét) légmentes elzáráselőnyei:

1. A legnagyobb tisztaság, mert a parafadugó moszatja nem juthat a sörbe.
2. Az üveg szájának teljesen légmentes és nagy feszítő (ca. 2—3 légnyomás) elleni elzárása, ami a sörben levő szénsav elillanását teljesen lehetetlenné tevén, a sör hosszabb időn át sem veszti el kellemes üdítő ízét.
3. A legnagyobb biztonság hamisítás ellen, mert az üveg elzárása csupán az ezen célra szerkesztett géppel eszközölhető.
4. Dacára a légmentes elzárásnak, a palack egy szeggel is a legkönnyebben felbontható.
5. Tetszetős külső, könnyű kezelés.

A Seal-dugóval elzárt üveg.

Az üveg keresztmetszete.

Midőn még a fogyasztó közönség szives figyelmét felhivom arra, hogy akár a fent említett rendszerű elzárással, akár a közönséges cégbeégetéses parafadugóval ellátott üvegekben valódi „Dréher“-féle ser csupán az itt látható védjegyes címkékkel kapható.

Magamat a nagyérdemű vevőközönség szives pártfogásába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

Aron Miksa.

Még a modern vegyészeti hatalmas haladása és ebből kifolyólag keletkezett számtalan kozmetikus készítmény sem volt képes a 40 év óta bevált Dr. Lengyel frigyese

Nyirfa-Balzsam

pipereiket hátérbe szoritani: ez annak jele, hogy ebben tényleg jó, a természet által készített bőrszépítőszert bírnak. Azon tulajdonsággal bír hogy általa a felső bőrréteg lassankint lehámlik és az ily módon tisztított bőr alatt levő réteg üde, ifjított alakban mutatkozik és ezzel egyidejűleg megszűnik mindennemű kiütés, szeplő, folt, vörösség és anyajegy az arcedők és himlőhelyek lassankint teljesen kismulnak, egyszóval az arcszín friss és élénk színezetet nyer.

Egy korsó ára használati utasítással 3 korona. Dr. Lengyel féle benzoé-szappan darabonként 120 és 70 fillér vegen enyhén hat és ténylegesen elősegíti a balzsam hatását. Raktáron az összes nagyobb gyógyszerárakban gyógyszerkereskedésekben és illatszertárakban továbbá a főraktárban:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárakban
Budapest, Király-utca 12. és Andrássy ut 26
valamint a „NÁNDOR” gyógyszerárakban
Váci-körút.

17 év óta fennálló,
sok éremmel kitüntetett, a mai kor igényeinek megfelelően megalkotott telepünk

legjutányosabban vesz elad, esztendő idomít nevel különböző állatokat, szárnysokat stb. nevezetesen fajták, fajmások nyulak, különféle madarak, exotikus állatok és disz. szarvasok, fajt galambok, élő méhek, mentert méhek stb. és szállított méhészeti felszerelések, állati táp és gyógyszereseket, tenyésztési és idomítási eszközöket stb.

Fajkuttyák Ajánljuk kintinó vizsla, kepe, vaddisznó és borzabeket nyersen és idő mitratóvábbá óriási szent bernáthegyi újfundland dögök orosz agarak, skóciai, juhászuttyák magyar komondorok, uszkárok törpe ebek és kintinó patkányirtókat, angormásokakat, óriási fülesbogyókat, élő és kintimótt vadakat stb. stb.

Fajbaromfi, és költőtojás, sok éremmel kitüntetett törzsek után óriás-lud kacsák, pulykák, tyúk stb. galambok, madarak óriási nyulak, méhek és felszerelések.

Vadászok, kik jól idomított vizslát óhajtanak vagy idomítani kívánnak, forduljanak hozzánk Sok elismerő levél. Kintinó módszer. Elfogadjunk 3 hónaptól 2 évig elrontott vizslákat és vizslák idomítása, el látása és gondozása havonta 30 kor. Arjegyzéket bérmentve küldő a

Diana TELEP vezetősége.
Tar (Hevesmegye)

DONOGÁN ÉS SOMOSSY
Debreen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye
Női divat
Külön szőnyeg osztály.

●●● Fügönyök ●●●
●●● Agy- és asztalterítők ●●●
●●● Linoleum ●●●

Óriási raktár

Óriási szerencse Törökknél!!

Felfülmulhatlan

az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **19 millió** koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; egyedül az **utóbbi 6 hónapban** a **2 legnagyobb nyereményt**, és pedig:

a **602,000** koronás nagy jutalmat a 98924. sz. sorsjegyre,
a **400,000** koronás legnagyobb főnyereményt a 83451. sz. sorsjegyre, továbbá **100.000, 80.000, 70.000, 60.000, 25.000, 20.000,** több **15.000, 10.000** koronás és ezeken kívül még sok egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő **16. 110.000** sorsjegyre **55.000** pénznyeremény magyar osztálysorsjátékban ismét jut és összesen

14 millió 459.000 korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Mindenki keresse nevét!

(melyet a. b. c. sorrendben megtalálhat).

Mindenki kiserelje meg szerencsésjét azon számmal, mely neve avagy családtagjainak neve mellett áll.

Ákos	982	Cecilia	83156	Gellért	72690	János	82357	Manó	80259	Salamon	3852
Adalár	4135	Celestin	83519	Gereben	82849	Jenő	83245	Marcel	2581	Samo	7973
Adolf	12902	Daniel	2778	Gergely	88216	Jolán	2877	Margit	7890	Sándor	17768
Agnes	2511	Dávid	5687	Géza	2707	Jónás	7890	Maria	17767	Sari	23019
Agoston	24242	Dénes	12426	Gizella	5649	Józsa	18280	Markus	23014	Serolte	54079
Aladár	2818	Dészö	20983	Gusztáv	18151	József	21452	Mártha	24008	Serenyén	24280
Albert	44390	Dömökös	23006	György	21145	Judith	23095	Márton	24274	Simon	40746
Alfred	59119	Dóra	24268	Gyöző	23018	Juliska	24358	Matild	40705	Szeréna	52719
Ákos	72618	Dorotea	29529	Gyula	24268	Kálmán	40482	Matyás	56693	Taksony	59675
Amália	82811	Edith	56310	Hedwig	29633	Karolin	56572	Melánia	59564	Tamas	80973
Ambus	83145	Ede	59159	Helena	56525	Károly	59505	Menyhért	80019	Taszió	82022
Andor	88506	Edwin	72622	Henriette	59167	Katinka	72645	Mihály	80006	Terus	82303
Andras	990	Elek	82836	Henrik	72653	Kázmér	82960	Miklós	83273	Tibor	2808
Anna	4948	Elemér	83164	Hermann	82954	Koloman	82446	Miksa	2890	Tibamér	8204
Antal	12417	Emil	83230	Hermina	83217	Klara	8258	Milan	2288	Timon	18632
Aranka	20503	Emma	2784	Hilda	2799	Klotild	726	Mór	17738	Tivadar	22927
Armand	22514	Endre	5641	Hubert	6313	Kornél	16863	Móro	22016	Tobias	24065
Arnold	23248	Erno	12443	Hugó	18154	Kornélia	22002	Nándor	24014	Urban	24205
Arpad	24248	Ernesztin	21142	Humbert	21147	Kristóf	23097	Narolux	24279	Valéria	40784
Arhur	44389	Erwin	28007	Idolyka	28077	Krisztina	24805	Olga	40785	Vazul	58033
Aurel	59142	Eva	24259	Iduska	24270	Lajos	40486	Oliver	57098	Vendel	59590
Aurila	72618	Erzsébet	29636	Ignác	29647	László	56678	Orbán	59566	Viktor	82571
Balazs	82820	Eszter	56477	Ilka	56552	Laura	59532	Oszkar	80458	Viktoria	80077
Baltaz	83165	Etel	59163	Ilés	59168	Lazár	78076	Otto	83008	Vilbald	83002
Barnabás	83511	Fabian	78225	Ima	72623	Lénárt	82962	Odón	83281	Vilma	23000
Bela	2749	Félicx	82837	Hona	82955	Lenke	83255	Ódon	284	Vilmos	86718
Benedek	438	Ferdinánd	82915	Inre	82223	Ló	2679	Paula	7800	Vince	18633
Bernat	12424	Ferenc	82551	Ince	2876	Leonia	7278	Petronella	17740	Virgil	22929
Berta	20978	Floza	2798	Ipolv	6432	Lidia	17850	Peter	22017	Zoltán	24014
Bertalan	22523	Franciska	5642	Iren	18229	Lipót	22009	Piroska	24017	Zsámond	25158
Bianka	24254	Er. Ja	12435	Irma	21148	Loránt	24100	Pista	24288	Zsófia	12276
Bodog	28886	Frigyes	21144	István	23092	Lothar	24375	Rafael	40742	Zsuzsanna	58021
Bogdán	56275	Fülöp	28009	Izabella	24354	Lorinc	40702	Regina	57286		
Borbála	39145	Gaber	24262	Izidor	44662	Ludmilla	59687	Richard	59273		
Boriska	72618	Gabriella	29541	Ivan	56558	Luiza	59556	Róbert	80639		
Branó	82834	Gaspár	59511	Jakab	59208	Malvin	78133	Rózsika	83020		
		Gedeon	59164	Janka	72644	Manfréd	82975	Rudolf	83296		

A legnagyobb nyeremény esetleg **1.000.000** korona

Továbbá 1 jutalm 600.000, 1 nyer. 400.000, 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerü árai:

1/8 eredeti sorsjegy f. — .75 vagy K 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy f. 1.50 vagy K 3 —
1/2 " " " 3. — " " 6. —; 1 " " " 6. — " " 12. —

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervzet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti szerencsesorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

1 f. évi május hó 25-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. ES TSA

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.

II. fiók: Muzem-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.